

Sayı : 5929

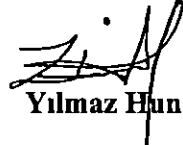
Tarih : 13.06.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenler, mevzuatta birbirinden oldukça farklı yasal düzenlemelere tabi olup, bu durum öğretmenlerin hakları konusunda muğlaklık yaratmaktadır. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ekonomik, sosyal ve özlük haklarının güçlendirilmesini yeterince sağlayamamaktadır. Ayrıca, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında kamu da çalışan öğretmenlere tanınan çok temel özlük hakları, özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlere tanınmamaktadır. Özel öğretim kurumlarında çalışan eğitim emekçilerinin karşı karşıya olduğu sorunların ortaya konulması ve bu sorunlara yönelik çözümlerin belirlenmesi ve son kertede eğitim çalışanları arasındaki ekonomik ve özlük hakları farklılıklarının giderilmesi için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Kezban Konukçu
İstanbul Milletvekili

Beritan Güneş Altın
Mardin Milletvekili

Yılmaz Hun
İğdır Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Özel öğretim kurumları, Türkiye'nin eğitim sisteminde önemli bir yer tutmakta olup, bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin büyük bir kısmı düşük ücretler ve güvencesiz çalışma koşulları altında görev yapmaktadır. Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesi, mesleki motivasyonlarının artırılması ve eğitimde niteliğin yükseltilmesi açısından son derece önemlidir. 4857 Sayılı İş Kanunu'na tabi olan özel öğretim kurumu öğretmenleri, "mevsimlik işçi" statüsünde çalışmakta olup, belirli süreli iş sözleşmeleriyle iş güvencesinden yoksun bırakılmaktadır. Bu muğlaklık ve belirsizlikler, öğretmenlerin çalışma koşullarını ve haklarını olumsuz etkilemektedir.

5580 sayılı kanunun 9. maddesindeki “*özel öğretim kurumlarında yönetici ve öğretim hizmeti yapanlara kıdemlerine göre dengi resmi okullarda ödenen aylık ve sosyal yardım kapsamındaki ödeme tutarından daha az ücret verilemez*” hükmü 2014’te yürürlükten kaldırıldığı için özel öğretim kurumları öğretmenleri kamudaki öğretmenlerle aynı taban maaşını almak bir yana asgari ücretin altında hatta yoksulluk sınırının çok altında bir ücretle yaşamaya çalışmaktadırlar.

Mevzuata göre öğretmenler için 12 aylık sözleşme yapılması gerekirken birçok “eğitim” kurumu, 10 ay üzerinden sözleşme yapmaktadır. Bu durum da öğretmenleri “**mevsimlik işçi**” kategorisine sokmaktadır. Uygulanan bu yöntemle öğretmenlerin kıdem ve tazminat haklarından yararlanmasının önüne geçilmektedir.

“**Cinsiyetçi istihdam usulleri**” özel öğretim kurumları öğretmenlerinin her gün karşısına çıkmaktadır. İş görüşmesinde bekar kadın öğretmenlere “**evlenmeyi düşünüyor musun?**” sorusu sorulurken evli kadın öğretmenlere ise “**çocuk sahibi olmayı düşünüyor musun?**” sorusu yöneltilmektedir. Kadın öğretmenlerin iş görüşmesinde verdikleri “sözleri” tutmadıkları gerekçe gösterilerek “**iş verimini düşürüyor**” gibi nedenlerle iş akitleri feshedilmektedir.

Özel öğretim kurumlarında baskı, şiddet ve mobbing olayları artmaktadır. Öğretim kurumunu başkalarına devreden/satan ve öğretmenlerin haklarını gasp ederek kaçan kurum sahipleri gerçeği yaygınlaşmaktadır. Özel sektör eğitim alanında ticari ilişkilerin, para kazanma arzusunun, daha fazla kâr elde etme hırslarının denetimsizlikle birlikte giderek daha fazla yaygınlaştığı, öğretmenlerin baskı ve mobbinge sindirildiği sıklıkla ifade edilmektedir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması elzemdir.

GEREKÇE

Özel öğretim kurumları, Türkiye’nin eğitim sisteminde önemli bir yer tutmakta olup, bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin büyük bir kısmı düşük ücretler ve güvencesiz çalışma koşulları altında görev yapmaktadır. Özel öğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesi, mesleki motivasyonlarının artırılması ve eğitimde niteliğin yükseltilmesi açısından son derece önemlidir. 4857 Sayılı İş Kanunu’na tabi

olan özel eğitim kurumu öğretmenleri, “mevsimlik işçi” statüsünde çalışmakta ve belirli süreli iş sözleşmeleriyle iş güvencesinden yoksun bırakılmaktadır. Bu muğlaklık ve belirsizlikler, öğretmenlerin çalışma koşullarını ve haklarını olumsuz etkilemektedir.

Özel eğitim kurumlarında öğretmenler ders saatleri dışında kurumlarda tutulmaktadır. Bu konuda yasal bir düzenleme yapılarak, öğretmenlerin ders saatleri dışında kurumda bulunmalarının zorunlu tutulmamasının önüne geçilmelidir. Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaz, sömestr ve ara tatilleri kamuda çalışan öğretmenlerle aynı olacak şekilde eşitlenmelidir. Bu konuda yasal mevzuat herhangi bir tereddüte mahal vermeyecek şekilde açık olmalıdır. Kanunda açık bir ifadeyle bu duruma yer verilmesi eğitimin niteliğini ve eğitim emekçilerinin çalışma koşullarını iyileştirecektir.

Özel Öğretim Kurumları Kanunu 10. maddesine göre okullar kendi çalışma takvimlerini oluşturabilmektedir. Bu kanunun “Kamu ile aynı çalışma takvimi uygulanır” şeklinde değiştirilmesi öğretmenler arasında birlik duygusunun artırılmasına hizmet edecektir.

Özel eğitim kurumlarında çalışan eğitimcileri kapsayacak bir taban ücretin belirlenmesi, öğretmenlerin ekonomik güvencelerinin sağlanması ve mesleki itibarlarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, taban ücretin belirlenmesi, çalışan ile işveren arasındaki ücret belirlenmesine dayalı gerilim son bulacak ve işverenlerin mali süreci planlama noktasında daha kalıcı ve gerçekçi adımlar atılabilecektir. Taban maaş belirlenirken gerçekçi ve sürdürülebilir bir talebin oluşturulması gerektiğinin farkında olarak yapılmalıdır. Bununla birlikte;

- Kamu ve dengi okullarda çalışan öğretmenlerle eşit taban ücret uygulaması hayata geçirilmelidir (2014 öncesinde geçerli olan Kanunda olduğu gibi),
- Asgari ücret tutarının iki katı olacak şekilde asgari ücrete endeksli bir taban ücret belirlenmelidir,
- $\text{Asgari ücret} \times 1,5$ (İşveren ödemesi) + asgari ücrete bağlı sigorta vb. masrafların Bakanlık tarafından öğretmene yansıtılması + kamuda verilen eğitim öğretim tazminatının (özel hizmet tazminatı) özel eğitim kurumlarında öğretmene aynı şekilde ödenmesi sağlanmalıdır.

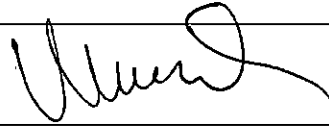
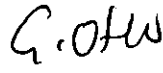
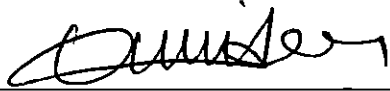
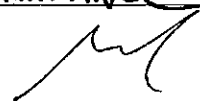
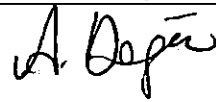
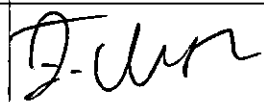
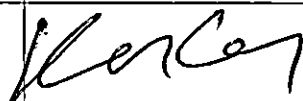
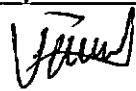
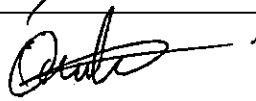
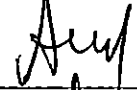
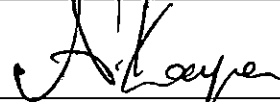
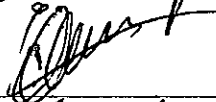
5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun ekonomik, sosyal ve özlük haklar bakımından güçlendirilmesi veya yeni bir kanun tekli ile kuralların hem işverene hem de öğretmene net bir şekilde açıklanması gerekmektedir. Öğretmenlerin “mevsimlik işçi” süreci yaratan belirli süreli iş sözleşmeleri yerine belirsiz süreli iş sözleşmeleri ile çalıştırılmaları

sağlanmalıdır. Bu düzenleme, öğretmenlerin iş güvencesini artıracak ve çalışma koşullarını iyileştirecektir. Sözleşmelerde eklenen sabit ücret (tüm ek ödemeleri maaşın içinde kabul edilmesi) maddesi öğretmenlerin ek mesai, ek ders ücretlerini almalarını engellemektedir. Kanunda *“ek ders, ek mesai gibi ödemelerin maaş dışından ayrıca ödenmesi zorunludur”* ifadesi oluşan bu boşluğu ortadan kaldıracaktır. Kamu öğretmenlerine her ay yatırılan eğitim öğretim tazminatının (özel hizmet tazminatı) özel öğretim kurumlarında da yatırılmasının geçmişteki gibi yasayla zorunlu tutulmalıdır. Bunun yanı sıra, *“Özel öğretim kurumlarında eğitim öğretim tazminatı kamudaki dengiyle aynı biçimde ödenir”* gibi bir ifadenin yasada geçmesi aradaki maaş dengesizliğini ortadan kaldırılmasına dair önemli bir adım olacaktır.

Öğretmen lehine çıkarılacak her türlü yasa özel okul, kurs, okul öncesi eğitim kurumları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi fark etmeksizin tüm eğitim kurumlarını kapsamalıdır. Öğretmenlerin idari/tatil izin haklarını kullanmada sorunlar yaşadığı eğitim ödeneği (kırtasiye), etüt ve ek ders ücretlerinin ödenmediği, yeni bir uygulama ile sözleşmede “sabit” ücret yazarak haksızlığın “meşru” hale getirildiği, 10 aylık sözleşmelerin öğretmenin önüne zorla konulduğu, çekmece sözleşme tabirinin kanıksandığı, hafta sonu mesai ücreti ödenmeden ders ve diğer etkinliklerde (sınav gözetmenliği, bire bir ders, spor müsabakası seyirciliği vs.) öğretmenin çalıştırıldığı koşullardan daha insancıl ve eğitim ortamını paydaşları ile birlikte güçlendiren koşullara taşınması için ivedilikle samimi adımlar atılmalıdır.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun 9. maddesinin 2. fıkrası 14/03/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6528 sayılı Kanun’un 14. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan mülga maddede, *“Okullarda yöneticilik ve eğitim öğretim hizmeti yapanlara, kıdemlerine göre (emekliler hariç) dengi resmi okullarda ödenen aylık ile sosyal yardım kapsamındaki ek ödeme tutarlarından az ücret verilemez.”* hükmü yer almaktaydı. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı faaliyet sürdüren özel öğretim kurumlarında çalışan yüz binlerce öğretmenin düşük ücretlerle, güvencesiz koşullarda çalıştırılmasının önüne geçilebilmesi için **5580 sayılı Kanun’un ilgili maddesi tekrar yürürlüğe girmeli**, 2014 yılında Özel Öğretim Kurumları Kanunu’ndan çıkarılan **“Taban Maaş”** uygulaması geri getirilerek, taban **maaş** uygulaması tüm özel öğretim kurumlarında uygulanmalıdır.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Anayasa’nın 98’inci, İltüzüğün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis çatısı altında bir Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14			
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	